

פנימיות

מחשבת החסידות לעולם התורה

גיליון 110 • ניסן התשפ"א

עסק מעולם אחר

עולם העסקים יודע עליות ומורדות, אבל יש מי שהמניות שלו רק עולות - העסק של הרבי

הרבי, הרב גרונו ע"ה, מספר על נער שסבל מבעיות בשריריו, ולא היה מסוגל ללכת. כאשר העבירו אותו לפני הרבי בחלוקת הדולרים, נתן לו הרבי דולר לברכה ואיחל: "אתה תהיה בריא".

כבר למחרת הילד נעמד על מיטתו בכוחות עצמו.. לתדהמת הוריו משפחתו ורופאיו.

רבים הם האנשים שזכו אף הם לקבל דולר לצדקה מידו הקדושה של הרבי, ולראות ישועות ונפלאות.

וכאמור, הרבי דואג לא רק לקיום המצוות שלו, אלא עוסק בכל הזדמנות בעידוד לקיום המצוות המעשיות אצל הזולת, הן בשיחות פרטיות, במכתבים, במבצעי הקודש, ובמפעל שליחות חובק־עולם, ועוד.

הרבי פתח את השער, אל פתחו של אולם, עבור כל מי שרק ירצה להיכנס בשעריו.

הרווח של ה'

בעסק רגיל, בסופו של יום, בעל העסק מקורביו ובני משפחתו הם אלה שמרוויחים מההצלחה. אך לא כן הוא בעסק המצוות של הרבי.

הרווח האמיתי הוא המשכת הקדושה העליונה בעולם הזה למטה, ובעשיית "דירה לה" בעולמות התחתונים, עד לשלימות התגלות הקדושה בגאולה.

בשיחותיו האחרונות לעת־עתה לימד אותנו הרבי, שבעצם זה גם העסק שלנו!

"כל יהודי, אנשים נשים ואפילו טף, יש לו אחריות להוסיף בעבודתו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש!

ובמה מתבטאת עבודה זו? הרי זה גם כן בפשטות: בהוספה בתורה ובמצוות, בלימוד התורה.. ובקיום המצוות בהידור".

היא מצוה תמידית, ובכל רגע שהאדם מהול הוא מקיים בכך מצוה וממשיך על גופו קדושה עליונה, ולכן נחה דעתו של דוד.

כאשר יצא דוד מבית המרחץ, עמד להודות לה', ולומר שירה "למנצח על השמינית - על המילה שניתנה בשמינית".

עולם התשובה

מאפיין נוסף של דוד המלך, הוא מה שהוא היה הצינור להקמת "עולם התשובה", וכפי שהגמרא מבארת ש"לא היה ראוי דוד לאותו חטא", שהרי נאמר בו "וליבי חלל בקרבי - שאין לו יצר הרע", אלא שהדבר היה ב"גזירת מלך" כדי לתת פתחון פה לתשובת הפרט.

ומאז, הדרך סלולה לכל אחד, "ויפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים [=מצוות], בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא".

אתרוג בסיכון

והנה, ב"דרא דעקבתא דמשיחא", זכינו לדמותו יוצאת הדופן של הרבי מה"מ, שמתמסר, ממש כמו דוד בשעתו, לעסוק במצוות המעשיות ולפתוח את השער לשבים.

ידוע הסיפור, שכאשר שהה הרבי באירופה הבוררת של מלחמת העולם השנייה, וימי חג הסוכות משמשים ובאים, נסע הרבי במסע חוצה מדינות, כדי להשיג אתרוג מהודר מ"קלאבריא" שבאיטליה, על אף סכנת הנפשות שהייתה כרוכה בדבר.

מעשה בדולר

ידוע שבתלמוד הירושלמי "מצוה" סתם היא מצוות הצדקה, ובאמת עיסוקו של הרבי במצוות הצדקה הוא מופלא.

ו"גדול המַעֲשֶׂה יותר מן העושה", הרבי הקדיש זמן רב לחלוקת מטבעות ודולרים לאנשים נשים וטף, כ"שליחות מצוה" לצדקה, תוך כדי נתינת ברכות בכל המצטרך.

סיפור אחד מיני אלפים, שסיפר מזכירו של

בתקופה שבה קשה עד בלתי אפשרי לחזות מה יהיה העתיד הכלכלי של עסקים, של חברות ואפילו של מדינות, יש תחום אחד שלא נפגע בכלל.

ההשקעה בתחום הזה הייתה תמיד בטוחה, ותמיד הניבה את הרווחים המצופים.

קיום תרי"ג המצוות שציוונו ה'.

טוב, האמת היא שאין מקום להשוואה אמיתית בין קיום מצוות הבורא הנעלות שבהם ה"קרן קיימת לעולם הבא" והרווחים הם "בלתי מדידים" בעולם החומרי, ובעיקר רוחניים, לבין עסק כלכלי שאת הרווחים שלו ניתן למדוד ולדרג באמצעים עשורניים.

אולם בפרט אחד, בוודאי אפשר לעשות השוואה - בפעולות והעיסוק להשגת הרווחים. הן העוסק לפרנסתו במשלוח יד כזה או אחר, והן העוסק במצוות המעשיות, עושה מעשים ופעולות כדי למקסם את הרווחים.

האם אנו מתייחסים ל"עסק" הזה ברצינות הראויה לאדם המאמין?

לעסוק בכל זמן

ישנו פתגם עממי ידוע "זמן שווה כסף". אין לזלזל ברגעים מהחיים, כל רגע יכול לצפון בתוכו רווחים נאים.

בדומה לכך אנו מוצאים אצל דוד מלך ישראל, שחיפש תמיד לקיים את רצון קונו, וכל רגע היה מוכרח להיות מנוצל לקיום מצוות.

מסופר, אשר פעם אחת נכנס דוד המלך אל בית המרחץ, ולפתע דאגה גדולה אחזה בו, ואמר "אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה!".

בכתבי האריז"ל מבואר, שדוד המלך הקפיד בכל רגע נתון ללבוש טלית קטן, ובכך לקיים בכל רגע מצוה מעשית, אך בבית המרחץ פושטים את הציצית, ואם־כן איזה מצוה הוא יקיים בעת שהותו במרחץ?

אמנם מכיוון שנזכר דוד שהוא מהול, נחה דעתו, שמכל מקום תמיד הוא מקיים את מצוות מילה, וכפי שמבואר בספרים שמצוות מילה

יוצא לאור על ידי

מרכז את"ה בארץ הקודש - אור תורת החסידות

ת"ד 18, נפר חב"ד 6084000, טל' 03-5785302 פקס' 076-5100470 merkazato@gmail.com

הנהלה: הרב מנחם פרלשטיין, הרב שמואל פרלשטיין עריכה: הרב יוסף אברהם פיוס

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

שירת המלחמות

למעלת "בעלי תשובה", ולגלות את כוחות נפשו ונשמתו.

משל מן המלך

בחסידות מובא כביאור לענין משל נפלא:

מלך חכם ונעלה, שלט בממלכה רחבת ידים, ולו בן יחיד פיקח, אמיץ וישר דרך. הכיר המלך במעלת בנו, אך ברצותו להעמיד את יכולותיו המיוחדות של בנו במבחן המציאות, שלח את בנו למרחקים, אל מקום בו לא יודעים כלל שיש מציאות של מלך.

ובאמת, כאשר הגיע בן המלך אל אותו מקום לא התפעל כלל, ונשאר נאמן לדרך אביו, ולא זו בלבד, אלא הוא פעל על אנשי המקום שיהיה להם שייכות אל המלך.

או אז, ראה המלך במוחש את מעלת בנו יחידו, ושמח שמחה גדולה.

והנמשל הוא כמובן, הניסיונות בהם ה' מעמיד אותנו – "כי מנסה ה' אלוקים אתכם לדעת הישכם אוהבים את ה'". ה' שולח אותנו אל מקום החושך והקליפות כדי שדווקא כאן יתגלו כוחות הנשמה **בפועל**, כי כאשר הנשמה נמצאת תחת כסא הכבוד כל מעלותיה ישנם רק "בכח" (בפוטנציאל).

שש אלי קרב

פרקנו הוא המזמור הראשון מט"ו המזמורים של "שיר המעלות", ולכאורה כיצד מתאים פרק שכולו ענייני מלחמה, שיפתח ב"שיר המעלות" שהוא ענין של שיר ושמחה?

התשובה לכך היא, שמכיוון שכוונת המלחמה היא כדי לבוא למעלה של בעלי תשובה, שאצלם יש את מעלת "יתרון האור מן החושך" ו"יתרון החכמה מן הסכלות", לכן מתאים שפרק שכזה יפתח עם "שיר המעלות" – ענין של שיר ושמחה.

(ע"פ לקו"ש ח"כ ע' 411 ואילך)

איך אפשר לומר שירה כאשר נמצאים במצב של צרה? • האם יהודי רוצה "שלום" או "מלחמה"? • ומדוע שולח המלך את בנו למרחקים? • ביאורים והוראות בעבודת ה' מתוך מזמור ק"כ בתהילים • לרגל יום הבהיר י"א ניסן – התחלת שנת ה'120 להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

הצרה הגדולה ביותר, שגם היא רק "לרגע קטן" בלבד, והדבר תלוי רק בקריאה שלנו להקב"ה, וכאשר "קראתי" – על ידי זה ששרים אודות "משיח נאו", ואומרים "כי לישועתך קוינו כל היום", הרי בוודאי שנזכה ל"ויענני", ונצא תיכף ומיד לקבל את פני משיח צדקנו.

(ע"פ תורת מנחם תשמ"ב ח"ד ע' 2096-2097)

"אני שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הִמָּה לְמַלְחָמָה"

יהודי רוצה שלום

ביאור הפסוק הוא:

יהודי מצד עצמו רוצה לחיות ב"שלום" – "אני שלום", כלומר, בלי ניסיונות והתגריות של היצר הרע, שכנגדם צריך לפעול באופן של מלחמה. לכן יהודי מתפלל כל בוקר "אל תביאני... ולא לידי ניסיון".

יתירה מכך: ליהודי אסור לחפש לעצמו ניסיונות, וכפי שמובא בגמרא שאסור ללכת לשוק של עבודה זרה, או למקום שהנהגה בו היא היפך הצניעות.

עבודה זו (בלי ניסיונות) בכללות היא "עבודת הצדיקים".

עושה מלחמות

אמנם, הקב"ה בכוונה תחילה מעמיד את האדם בניסיונות – "והאלוקים ניסה את אברהם", שמצריכות את האדם לבוא למצב של מלחמה – "המה למלחמה".

והכוונה בניסיון היא להביא ל"נס" מלשון הגבהה והתנוססות, להעלות את היהודי

"שיר המעלות אֵל ה'

בְּצַרְתָּהּ לִי קְרָאתִי וְיַעֲנֵנִי"

בעזרת ה'

לפעמים, בא יצר הרע אל האדם ומפחיד אותו שהוא במצב של "צרה", מפני שנמצאים בעולם גדול שיש בו הרבה יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות מפני שאינם יודעים, וישנם גם כאלה שאינם יהודים ואינם שייכים כלל לתורה ומצוות, והם רוב האנשים בעולם, ולכן, אנו נמצאים ב"צרה" ובכוח של מיעוט?

בפסוק זה בתהילים מלמד אותנו דוד המלך כיצד להתגבר על עצת היצר.

כאשר יהודי מרגיש שהוא נמצא בצרה ח"ו, אסור לו ליפול ברוחו או לפחד, יש לו לדעת – הקב"ה נמצא יחד עמו, ולכן בוודאי שכאשר "בצרתה לי קראתי" אזי "ויענני" – הקב"ה ימלא את בקשתו.

ולא זו בלבד שהקב"ה ימלא את הבקשה ויבטל את הצרה, אלא אדרבה, ה"צרה" עצמה תתהפך ל"צהר", כלומר, שהחושך של הגלות נהפך לאור, על ידי מעשיהם ותורתם ("תורה אור") של עם ישראל.

ישועה בטוחה

הוראה נוספת מפסוק זה, היא שיש להיות בביטחון גמור ובוודאות מוחלטת, שה' אכן יענה לקריאתנו.

הדבר מודגש בכך שהפסוק מתחיל במילים "שיר המעלות", כלומר, שעוד לפני הצרה הקריאה והמענה, כבר אומרים "שיר המעלות".

ובכך שני פרטים: (א) שירה ושבח להקב"ה מתוך שמחה – "שיר". (ב) השיר עצמו הוא "שיר המעלות", שיר של עליה ממעלה למעלה, בעילוי אחר עילוי.

וטעם הדבר הוא, כי גם בעת שנמצאים "בצרתה", עלינו לדעת שענין זה הוא אך ורק "לרגע קטן" בלבד, ובוודאי שעל ידי הקריאה להקב"ה, ניענה תיכף ומיד. וכפי הפתגם הידוע שכבר בעת היציאה למלחמה מנגנים "מארש של נצחון".

ומכך גם מובן לגבי "צרת הגלות" שזוהי

אור חדש – שלימות

"כל שנה ביום ההולדת מתגלה "אור חדש" לגבי השנים שלפני זה – על דרך איך שהוא בנוגע לכל העניינים (שבכל שנה ושנה "יורד אור חדש עליון יותר"), ובפרט כאשר מדובר בענין של נשיא בישראל.

בשנה זו מתחילה שנת המאה ועשרים של יום ההולדת של הרבי נ"ע. . הענין המיוחד שישנו במספר של מאה ועשרים שנה – יודע גם "בן חמש למקרא", היות שהוא כבר למד את הפסוק "והיו ימיו מאה ועשרים", זאת אומרת, שאז הוא תכלית השלימות של חיי האדם.

יום ההולדת גם קשור עם פרק ק"כ בתהילים [כידוע המנהג "לאמר הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו"] – שבכ" מרחשון שנת תרכ"א התחילה אמירת פרק א', ועד"ז בשנים שלאחרי זה, עד לכ" מרחשון שנה זו (תש"מ), שאז מתחילה אמירת פרק ק"כ".

(מלקוט ומתורגם מתוך שיחת כ' מרחשון תש"מ – התחלת שנת הק"כ להולדת האדמו"ר הרי"ב נ"ע, סכ"ב ב"ו)

נחמים הפנים לפנים

פנינים מחייו של המשפיע הרב החסיד ר' ראובן דונין ע"ה

הרבי הסביר בנחת: "שלוש סיבות בדבר: 1. החישובים שלהם נחוצים עבור כורים אזרחיים המשמשים למטרות טובות; 2. ארצות הברית הינה 'מלכות של חסד' המיטיבה עם אחינו בני ישראל וחובה עלי לסייע לה; 3. שידעו מיהו בעל הבית..."

ואכן, התשובה השלישית הייתה המנוע לכל עשייתו הכבירה, הבלתי נתפסת, של החסיד המקושר, שנפשות רבות עשה בחרן ורבים התקרבו לאורו של הרבי בזכות פעילותו הנמרצת, שלא ידעה להבחין בין יום ללילה, בין חיים אישיים לציבוריים. הכל שייך לנשיא!

שליחות בטרקטור

כידוע, שיטתה של חסידות חב"ד והדרישה של הרבי בהדגשה יתירה היא – 'עבודה בכח עצמו'. לצד ה'פינוקים' להם זכה (ושמא בגללם/בזכותם) הרבי דרש מר' ראובן שיצא יום יום לעבודתו על הטרקטור, לשבר הרים ולפרק סלעים.

צריך לזכור שמדובר ב'חפיפה האדומה', עיר הפועלים של אותם ימים, בהם הגאווה והגדולה היו בעבודת כפיים.. על רקע הניכור הדתי, בלטה דמותו של החסיד, זקנו וציציותיו מתנופפים ברוח וידו אוזחת ברכב הברזל, אדיר המידות. הרושם שעשה המראה, הפיל מחיצות ותרם רבות לקירובם של יהודים לעבודת ה'.

מקרב למאור

אולם, החיים האמיתיים של ר' ראובן, החלו דוקא כאשר שכנו טרטוריו של הטרקטור. שעות רבות הקדיש לפעילות בשירותו של הרבי.

ערב ערב יוצא היה אל המערכה לקירובם של נשמות ישראל אל המאור הגדול – הרבי. החל משיעורי תורה לקהל מאזינים צמא דעת, המשך באירוח כל (לרבות הכל!) אשר בתורת ה' יחפץ: אנשים, נשים וטף, וכלה בגיחות לערבי חב"ד בקיבוצים או להתוודעויות ברחבי הארץ. את כל כולו נתן לרבי. עד כלות הכוחות ממש.

ביטול אמיתי

מהראוי לחתום רשימה (תמציתית) זו, בהדרכה של משפיע, חשובה ומעשית:

פעמים, שבאמצע הדיבור על הרבי, אתה 'נתקע' במחסום והדברים נעתקים מפיך. המילים אוזלות. מה המוצא לסבך? לר' ראובן פתרון של אמת: "הסיבה לכך היא הישות שלך. האגו נכנס לסיפור ונוצרה התנתקות מהרבי. העצה לזה: תהרהר בפניו הקדושות של הרבי, תתקשר אליו חזרה".

שנהיה (קשורים) לראשי!

שאינ לי יותר כח להילחם עם היצר הרע!" תשובתו של הרבי יכולה להועיל לכולנו: "לפעמים, צריך לתפוס את היצר הרע ב'צווארון'". (חסידים פירשו זאת כך: כשתופסים משהו בצווארון, מסלקים אותו החוצה, אפילו בלי להביט בפניו; הדרך לנצח את ה'קלוגניקער' (=ה'חוכמולוג', היצר הרע) היא התעלמות מוחלטת מטענותיו. בבחינת 'שתוק, כך עלה במחשבה!').

אך לא רק הדרכות בעבודת ה', גם 'גשמיות' של הבחור דאג הרבי (והרי 'גשמיות' של יהודי – רוחניות היא). מפעם לפעם דרש ממנו הרבי את תפריט הארוחות שלו בישיבה ואפילו הורה לו לישון שמונה שעות בלילה (להוראה זו, צרף הרבי דרך ביצוע: אין חובה שתהיינה ברצף... כלומר חלק משעות השינה יכול להיות ביום).

'אטום' חיובי

"ערב אחד", סיפר ר' ראובן על מאורע מיוחד לו היה עד, "הופתעו באי בית מדרשו של הרבי מנוכחותם של אורחים בלתי מוכרים שהתרוצצו מהכא להתם. הללו הרחיקו את הסובבים והפכו את המקום ל'סטרילי'".

מאוחר יותר, עצרו כמה רכבי שרד בפתחו של 770 ופמליה נכבדה נכנסה לחדרו של הרבי. לאחר שהסתלקו, ניגשתי אל הרבי בשאלה: "מי היו, מה רצו?" הרבי השיב: "נציגים של 'הוועדה לאנרגיה אטומית'. שאלה הייתה להם ומשלא הצליחו למצוא לה פתרון באו לכאן".

מיד שאלתי: "הרבי עזר להם?!" תשובתו החיובית של הרבי גררה את השאלה הבאה: "מדוע? והרי פצצת אטום היא כלי משחית נורא ומסוכן?"

המונית שעטה קדימה. הרבי עמד שם, מלווה במבט אוהב את ר' ראובן בדרכו ארצה, אולם, ליבו של החסיד, גדוש האהבה אל רבו, לא יכל להחזיר מבט. גדול הוא כאב הפרידה. עיניו זלגו וכל גופו רעד מהתרגשות: להתרחק מ'בית חיינו'...

ראובן דונין. צעיר מבית דתי שיצא לחיפושים בשדות זרים, מצא עצמו שותה בשקיקה ממימיה של תורת החסידות. כאיש אמת המוכן להקריב הכל למענה, הלך 'עד הסוף' והתהליך הרוחני שעבר, חולל בו שינוי כביר עד שזכה ליחס מיוחד מהרבי, דוגמת זה דלעיל. "כמים הפנים לפנים".

קשר אישי

הנה דוגמא נוספת ליחס האבהי:

"דלתי תהיה פתוחה עבורך תמיד; כל אימת שתחפוץ בכך, הקש בה והיכנס". ואמנם, ידע החסיד גם ידע לנצל הזדמנות פז זו. מפעם לפעם, לאחר סימן מוסכם של מבטי עיניים, נוקש היה על דלתו של 'גן עדן העליון' ונכנס אל הקודש פנימה. כך נפלה בחלקו זכות נוספת, מיוחדת במינה: לימוד תניא ב'חברותא' עם הרבי...

ברגע הראשון בו זכה ר' ראובן לראות את הרבי, חש בהשפעתו הכבירה, באמת המוחלטת שקרנה ממנו: "ראיתי מלך, אריה!", אמר לימים, "הרגשתי ששווה לחיות בשביל האיש הזה". מסכת ארוכה, בעיקר עמוקה של קשר אישי ונתינה עצמית נרקמה בתוכו אל הרבי.

בהזדמנות מסוימת, הציקה לו שאלה. התשובה שקיבל מחבריו ובני גילו, לא הניחה את דעתו והוא החליט ל.. היכנס אל הרבי, בשיא הטבעיות (והתמימות גם, חובה להדגיש).

היה זה ליל 'יחידות' ואפילו המזכיר הקשוח ידע שלא יוכל למנוע זאת. הרבי, כתמיד, האיר פניו וסיפק הסבר. "נו, ראובן, אתה כבר מבין?" שאל הרבי וראובן עונה בפשטות: "לא, שהרבי יחזור שוב בבקשה..." והרבי חוזר ומסביר בסבלנות.

לתפוס ב'צווארון'

באחד מימי האור ששהה אצל הרבי, הרגיש ר' ראובן שהוא אינו יכול עוד. המעבר בין אותם רגעי ההתרוממות במחיצתו של הרבי, לזמנים בהם התמודד עם יצרו הכבידו עליו מאוד: "רבי", אמר עם היכנסו לחדר הרבי, "אני מרגיש

בדרך ממילא

הרבי הרש"ב מקשה במכתבו הנ"ל, שמכל מקום אי אפשר לומר שבגלל זה ניפטר ממצוות התכלת, ולכאורה, בוודאי אם יש ביכולתנו עלינו לקיימה?

והוא מבאר על פי המבואר בחסידות על האיסור לתקוע בשופר בראש השנה שחל בשבת, שהוא מפני שבזמן הגלות אין בכוחנו להמשיך, אלא את העניינים הנעלים, שנמשכים ממילא בקדושת השבת, ולכן אין צורך בתקיעת שופר, ולכן כאשר ראו חכמי ישראל שיש לחוש שמא יטלטלו את השופר בשבת, מכיוון שאין הכל בקיאים, גזרו שלא לתקוע ולא חשו למצוה שאין בה צורך.

בדומה לכך, אף בתכלת חששו חכמים מ"כלאים שלא במקום מצוה", אם תהיה מצוות תכלת שווה בכל, ולכן הנהיגו שלא ללבוש תכלת, שהרי אין בה צורך לאחר חורבן הבית כנ"ל.

בין תכלת ללבן

ובכל זאת על אף שמנהגנו שלא ללבוש תכלת באופן עקרוני, ככל הנראה לא סברו רבותינו שאיסור יש בדבר.

וכפי שמסופר על הרה"ח המפורסם ר' הירשל גוראריה ע"ה, שהיה לחתנו של ה"תפארת יוסף" מראדזין, שכאשר שאל את הרבי הרש"ב כיצד ינהג בענין התכלת? השיב לו הרבי, שבהיותו בבית חמיו ילבש ציצית עם תכלת, מפני שחזונו "אדם גדול הוא".

מאידך, למעשה אין ללבוש תכלת, וכידוע סיפורו של הרה"ח ר' משה בייטש ע"ה מכפר חב"ד, שלמד בישיבת תומכי תמימים באוטוואצק שבפולין, ובמקורו היה ממשפחה של חסידי ראדזין, ולבש טלית עם תכלת. ככל שנתקשר יותר ויותר לאדמו"ר הרי"צ, עלה בדעתו מדוע הוא לובש תכלת כאשר הרבי לא לובש?

לבקשתו, נכנס הרה"ח ר' יחזקאל פייגין הי"ד אל הרבי, ושאל אותו מה לעשות? הרבי השיב לו בדברי אדמו"ר הזקן הנ"ל שבזמן הזה אין לנו תכלת. ומאז פסק ר' משה ללבוש תכלת.

העיקר באהבה

ההוראה בעבודת ה':

חוטית התכלת רומזים לעבודת ה' בקו היראה – "סור מרע", וחוטית הלבן לקו האהבה – "ועשה טוב".

וההוראה מכך שבזמננו אין תכלת, היא שהיום העבודה העיקרית היא העבודה בקו האהבה "ועשה טוב".

מקורות: ספרי דברים, פ' שני"ד. מנחות פ"ד, מ"א. ספר המצוות לרמב"ם מ"ע י"ד. רמב"ם הל' ציצית פ"א, ה"ד. רמ"א או"ח ס"ט, ס"ה. פני"ח שער הציצית פ"ה. שער הכוונות דרוש ציצית דרוש ד. ליקוטי תורה שלח מה, ד. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן סי"א ס"א. שו"ת ישועות משיחו ס"א. אגרות קודש אדמו"ר הרש"ב ח"א ע' שגא. אג"ק ח"ז ע' רלב. לקו"ש ח"ח ע' 101. תורת מנחם חכ"ח, ע' 164. ספר הבעש"ט ע' קסח'קעא, קעג. נשיאת חב"ד ובני דורות ע' 89. תשורה מהכנסת ספר תורה לע"נ ר' משה בייטש ע"ה, תש"ס.

היכן נרמז בתורה על גניזת התכלת? ומדוע אי אפשר בשום אופן להסכים לחידוש התכלת קודם הגאולה? • מה הורה הרבי לחבדני"ק שהיה חתנו של האדמו"ר מראדזין? והאם מי שנהג ללבוש תכלת צריך לשנות את הנהגתו? • ומהי ההוראה בעבודת ה' מהעדר התכלת בזמן הגלות?

"התנוצצות הגאולה", שהרי כאמור החילזון "גנוז לעתיד לבוא", ואף בספרי האדמו"ר מראדזין משמע שחידוש התכלת הוא הכנה לבניין בית המקדש. גם חסידי ברסלב הצטרפו לצביעת התכלת הראדזינאית, על פי "קץ" שהיה מסור בידם מר' נחמן מברסלב על שנת מציאת החילזון – תרמ"ח ("עתה תקום תרחם ציון").

מאידך, גדולי עולם הרעישו על זה והתנגדו לזה, ומלבד חסידי ראדזין וברסלב, כל שאר החסידים לא לבשו טליתות תכלת.

טענה מרכזית כנגד חידוש התכלת, התבססה על המבואר בכתבי האריז"ל ש"האמת הוא, שבזמן הזה אחר החורבן אין בנו כח להטיל תכלת", כי פתילי התכלת שייכים לענין הנעלה של "מוחין דאבא", ו"אין אנו משיגין רק עד מוח בינה דאמא", שהוא ענין חוטית הלבן.

אי אפשר להסכים

לאחר הסתלקותו של האדמו"ר מראדזין, הוציא בנו וממשיך דרכו – ה"תפארת יוסף" את ספרו השלישי בענין התכלת – "עין התכלת".

את שלושת הספרים הוא שלח אל כ"ק האדמו"ר הרש"ב, אשר קיבל את הספרים בשמחה, והודה מאוד על קבלתם, אך מאידך הביע התנגדות גמורה לעצם הענין דחידוש התכלת, מפני שאדמו"ר הזקן בלקוטי תורה מקבל את דברי האריז"ל כדבר פשוט, ואומר ש"לפי שהתכלת "מוחין דאבא" ולבן "מוחין דאימא", לכן בזמן הזה אין תכלת, לפי שלגודל מעלתו שהוא מבחי' "אבא" אי אפשר לירד בזמן הגלות".

אף הרבי מלך המשיח כשנשאל על ענין התכלת, השיב בקצרה: "על פי קבלה יהיה ענין התכלת רק לעתיד-לבוא, ואנו אין לנו אלא דברי כ"ק אדנ"ע [=הרש"ב]!".

ומכאן, שלמנהגנו אין מקום כלל להטיל תכלת בציצית (גם לא זו המופקת מחילזון ה"ארגמון" וכיו"ב).

כמו שופר בשבת

בכתבי האריז"ל מבואר שאותו אור עליון שהיה נמשך על ידי התכלת, בוודאי נמשך גם כשאין לנו תכלת, אלא שהוא נמשך מעצמו שלא על ידי מעשינו, באמצעות חוטית הלבן. וממילא מובן שבזמן הגלות אין צריך לחוטית התכלת.

מצוה מן התורה לעשות ציצית, ושהציצית תהיה מחוטטים צבועים בתכלת, ומחוטטים שאינם צבועים (הנקראים לבן), שנאמר "ועשו להם ציצית... ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת".

אמנם, על אף שמצוה לעשות פתיל תכלת בציצית, נפסק להלכה שחוטית התכלת אינם מעכבים לקיום המצוה ואפשר לקיימה רק בחוטית הלבן, וכן להיפך (שחוטית הלבן אינם מעכבים לקיום המצוה על ידי חוטית התכלת).

ומכיוון ש"עכשוו אין לנו תכלת", לכן "אין נוהגין לעשות הציצית רק לבנים, אף בבגדים צבועים, ואין לשנות", ובזה מקיימים מצוות ציצית.

גנוז לעתיד לבוא

המדרש מספר על רבי יוסי שהיה מהלך מכזיב לצור, ומצא זקן אחד שהיה מתפרנס מציד חלזונות לתכלת. שאל רבי יוסי את הזקן: "וכי מצוי הוא?" נשבע הזקן ואמר: "השמים! שיש מקום בים שמוטל בהרים, וסממיות מקיפות אותו, ואין לך אדם שהולך לשם שאין סממיות מכישות אותו ומת ונימק במקומו". אמר לו רבי יוסי: "ניכר הוא שגנוז לצדיקים לעתיד לבוא".

יש גם שכתבו רמז לגניזת התכלת מלשון הפסוק "ועשו להם ציצית... לדורותם", כאשר המילה "לדורותם" נאמרת דווקא על חוטית הלבן, אבל "פתיל תכלת" אינו לדורותם.

התכלת ד"ראדזין"

לפני כ-130 שנה, בשנת תרמ"ז, פירסם האדמו"ר ר' גרשון חנוך העניך ליינער זצ"ל מראדזין, את ספרו הראשון בבירור ענייני "התכלת" – "שפוני טמוני חול".

בשנת תרמ"ח נסע לחופי איטליה בעצמו, כדי לאתר את החילזון, ובאותה שנה יצא ספרו השני בענין – "פתיל תכלת", שם הוא מספר על מסעו, ומציאת החילזון לדעתו (דג הדיו – דיונון כחול), ועל התחלת עבודת הצביעה.

בשנת תרמ"ט נצבעה הטלית הראשונה, ובשנת תר"נ כבר לבשו אלפים טליתות עם פתילי תכלת.

היחס לתכלת

היו רבים שראו בגילוי התכלת ובצביעה בה

חודש של ניסים

הניסים והגילוי דשם הוי' שלמעלה מדרך הטבע, שיומשכו בסוג השני, במקום הטבע.

ניסן - חודש הניסים הגלויים

חודש ניסן הוא חודש הגאולה: "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל". הגאולה של ניסן ניסית, מעל הטבע. חודש ניסן מסמל את האמונה בניסים הגלויים, בגאולה השלימה. כאמור, לנס גלוי אין שום הסבר בטבע, ומשום כך נס כזה איננו יכול להיות צפוי.

על פי הטבע שום עבד לא יכול לברוח ממצרים. גם המכות ש'נחתו' על המצרים לא היו מכות טבעיות. יציאת מצרים הייתה ניסית וכמוה קריעת ים סוף. זהו רצף של התגלות אלוקית שלמעלה מכל גדרי הטבע.

זו הסיבה שניסן הוא חודש הגאולה. בגאולה העולם ישתנה ברגע אחד וכולם יראו אלוקות. גאולה כזאת אינה יכולה להתרחש במסגרת הטבע ועל פי הכללים הנהוגים בה, אבל הקב"ה הוא כידוע מעל הטבע.

ניסן מלמדנו שגם הלא סביר, הלא הגיוני והבלתי אפשרי - יכול לקרות.

התורה קבעה את מניית חודשי השנה מחודש ניסן, החודש של ניסים גלויים, כדי ללמדנו ולחזק בנו את ההכרה שזוהי הנהגתו של הקב"ה אף במשך שאר חודשי השנה, בין שהדבר נראה לנו כנס המלוּבש בטבע ובין שהוא נראה לנו כהשגחה פרטית או כטבע בלבד.

עלינו להעמיק מחשבתנו בכך שהקב"ה הוא בורא העולם והוא מנהיג את העולם כולו על כל פרטי, ובוודאי ובוודאי את האדם - שהוא "עולם קטן" - בכל פרטי חייו.

יציאת מצרים בנפש האדם

היהודי צריך לדעת שגם עליו לחולל 'נס' - לצאת מהרגילות ומהטבע. זו יציאת מְצַרִים אמיתית.

מְצַרִים הם המְצַרִים הטבעיים של העולם כולו וגם המְצַרִים האישיים של האדם, אלו אותם הרגלים שבהם הוא 'כבול'. יציאה מְצַרִים פירושה יציאה של האדם מאותם ההרגלים שְמְצַרִים את צעדיו.

יציאת מְצַרִים האישית היא יציאת הנפש האלוּקית מהמאסר והשליטה של הגוף. תהליך זה צריך להתבצע בכל יום ויום, על ידי קבלת מלכות שמיים ב'שמע ישראל' וקיום רצונו יתברך..

גם הניסים המלוּבשים בטבע נחלקים לכמה סוגים: יש ניסים שעליהם אמרו רז"ל: "לעושה נפלאות גדולות לבדו" - שאין בעל הנס מכיר בניסו - ואלו הם הניסים שבכל יום ויום. ולמעלה מהם - הניסים המלוּבשים בטבע, על דרך נס פורים - שאף שזהו נס המלוּבש בטבע (באהבת אחשוורוש את אסתר), מכל מקום ראו בו גילוי אלוקות בתפנית שחלה בהתרחשות, שהיה בה מהפך של ממש מגזרת כְלִיָּה על כלל ישראל - לנס והצלה: "וַיִּנְהַפְּזֵה הוּא, אֲשֶׁר יִשְׁלֹטוּ הַיְּהוּדִים" (אסתר ט, א).

בנס זה התרחש היפך עניין הטביעה וההטבעה (שעניינן שקיעה והיעלמות) - להיות האלוּקות בבחינת הגבהה, ומתוכה - גילוי, וכפי שכתוב: "כִּי אֵין כָּל אִפְסֵי אֶרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ" (תהלים צח, ג).

והיינו שהנס הוא משם הוי' (שכל גילוי אלוקות הוא משם הוי' המסמל את גילוי האור האלוּקי) אלא שזהו מהארת שם הוי' המלוּבש בְּשֵׁם אלוּקִים: לא האור כפי שהוא אלא באופן שבא בהתלבשות בכלי, ולכן הנס מלוּבש בדרכי הטבע.

ישנו צד שבו הנס המלוּבש בטבע נעלה יותר, מאחר שהוא מלמד שהנהגה הניסית מלמעלה אינה מוגבלת להופיע דווקא בדרך על-טבעית, אלא הארה זו יכולה להופיע ולהתלבש גם בתוך חוקי הטבע, בתוך הנהגה הטבעית היום-יומית.

שלימות העבודה היא להמשיך את סוג

הנהגת הטבע

בנהגת הטבע האור האלוּקי יורד ועובר דרך כוחות הטבע. אומנם מקור הכול באלוקות - שהרי אין לכוחות הטבע שום יכולת ושליטה מכוח עצמם חלילה, שכן אין הם אלא כגרוֹן ביד החוצב בו - אך האור האלוּקי מצטמצם מאוד עד שהוא מתלבש במזלות והם מסתירים אותו (והוא בשל חסד ה' עלינו - כדי שיהיו החסד וההשפעה מאיתו יתברך לפי ערך הנבראים).

שורש ההמשכה הוא לפי 'סדר ההשתלשלות' - החל באור שמתמעט ומצטמצם מאוד ועד ההסתר המוחלט במזלות ובכוחות הטבע.

וזהו פירוש הלשון "טבע", שהוא מלשון "טַבְעוּ בְּיָם סוּף" (שמות טו, ד), דהיינו שהאלוקות 'נטבעה' בזה, ואינה נראית ונגלית כלל.

שני סוגי ניסים

נס הוא לשון הרמה והגבהה, וכמו שכתוב "וַיִּשְׁמְהוּ עַל הַיָּם" (במדבר כא, ט) - במקום גבוה. גילוי של נס פירושו הארה שמקורה באור שלמעלה מהטבע. הארה זו עשויה להגיע בשני אופנים, המייצגים שני סוגים של ניסים:

הסוג האחד - ניסים גלויים, כגון יציאת מצרים וקריעת ים סוף וכדומה. בניסים אלו ניכר וברור לעין שקורה דבר המנוגד לטבע, ולכן יש בו משום גילוי האלוּקות ממש.

ניסים אלו שמעל הטבע שורשם משם הוי', שלמעלה מבחינת מקור העולמות. כידוע,

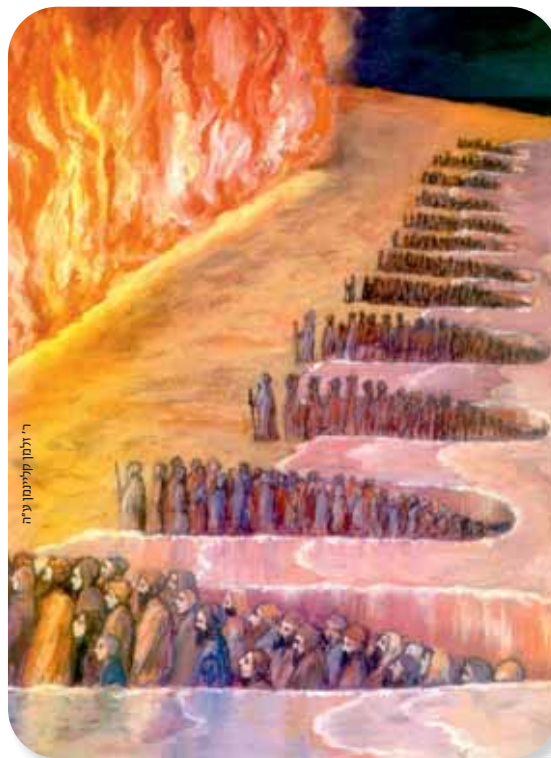
משם הוי' אי אפשר שיתהווה היש, שכן שם הוי' מסמל את גילוי האור כפי שהוא, שאינו בערך היש הגשמי, וכמו שכתוב:

"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" (בראשית א, א) -

היינו, שהתהוות העולמות היא משם אלוּקִים דווקא, המסמל מידת הדין והצמצום (אלקים בגימטריה הטבע), וכשם שבתחילת הבריאה היה צריך להיות העלם של שם הוי', גם לאחר הבריאה הנבראים אינם מסוגלים להכיל את הגילוי הזה, ולכן על ידי גילוי שם הוי' מתבטל הטבע לגמרי.

הסוג האחר - ניסים המלוּבשים בדרכי הטבע, שבהתרחשותם אין הטבע מתבטל לגמרי. אומנם הגילוי מתלבש בטבע, ועם זאת הנס עצמו הוא למעלה מן הטבע.

בניסים אלו, ההמשכה אינה בדרך של התמעטות והסתר מדרגה לדרגה, כמו הנהגת הטבע עצמה, אלא ממקום גבוה, ועל ידי זה הוא משדד המערכות להיות בזה נס.

ר' יצחק קליימן ע"ה

מקורות: תניא פרק מז, המשך תע"ב פרק קמד, ד"ה ברוך עשה ניסים ה'תש"כ, מכתב י"א בניסן תשל"ג.

מי יברך בסעודת הלוייתן?

שמטרת האכילה לא תהיה לשם הנאה ותענוג, אלא לשם תועלת רוחנית מיוחדת.

למה דוד?

התמיהה המרכזית בכל המפרשים בסוגייתנו (מהרש"א, מראית העין לחיד"א ועוד), היא סביב השאלה מדוע מסרבים כל הצדיקים לאמור את ברכת המזון על הכוס מצד איזשהו חיסרון, ואילו דוד אינו מוצא בעצמו שום חיסרון, ויתירה מזה, לו "נאה לברך"?

ובפרט שגם דוד יוכל למצוא בעצמו "חסרונות", וכבר יצא ממנו "אבשלום" (מהר"ל שם)? ביאורים רבים נאמרו לתמיהה זו, ומהם:

א) כל הצדיקים ימחלו על כבודם, ו"הרב שמחל... כבודו מחול", אבל דוד הינו מלך, ו"מלך שמחל... אין כבודו מחול" (עץ יוסף בשם ה"יפה תואר").

ב) בברכת המזון צריך להזכיר "ברית, תורה וארץ ישראל", ו"מלכות בית דוד", ולכל אחד מהאבות היה חיסרון באחד מאלו: או שלא כל זרעו נימולים, או שעובר על הכתוב בתורה, או שלא זכה ליכנס לארץ, או שלא זכה למלכות שתצא מזרעו ותבנה ירושלים. אבל דוד זכה לכל אלו, ולכן אומר "לי נאה לברך" (מהרש"א).

ג) אצל כל הצדיקים, פשוט לכל סירובם היה מרוב ענווה, ואין בהם שום פגם. אבל דוד אם ימנע, יאמרו שהוא מפני שבאמת חטא ואינו ראוי, ולכן יהיה דוד מוכרח לברך, להורות שלא חטא וראוי הוא לברך (מראית העין לחיד"א).

ד) לדוד נאה לברך, מכיוון שדוד "הקים עולה של תשובה", ובסיבת התשובה יזכו ישראל לאכול באותה הסעודה (הרי"ף לע"ז).

ברכת דוד

החסידות מבארת (אוה"ת עקב ע' תקל"ט, ועוד) שהטעם שהאבות לא ירצו לברך, הוא מפני שהכוס של ברכה בסעודה דלעתיד יהיה מ"יין המשומר".

כי סתם יין הוא בסוד "עץ הדעת" שיכול להיות משתייתו טוב או רע ח"ו, כלומר שיכול להיות ממנו יניקה לקליפות, אבל "יין המשומר" הוא בסוד "עץ החיים" שכולו טוב, אור אלוקי עליון (בחי' "כתר"), שלא שייך ממנו הסתעפות של דבר רע.

ולכן לא ירצו האבות לברך על יין זה, כי מצד אופן עבודתם היה יכול להיות יניקה לקליפות (קליפת ישמעאל, קליפת עשו) וכי"ב, ואילו כוס של ברכה זו מ"יין המשומר, עניינה לקבל ולהמשיך בעולם אור אלוקי עליון שאין לו שייכות כלל לקליפות.

ההמשכה המושלמת תהיה דווקא על ידי דוד המלך, שעניינו הוא מידת ה"מלכות" העליונה, הקשורה עם ה"כתר" העליון, "כתר עליון איהו כתר מלכות", ולכן אומר דוד "אני אברך ולי נאה לברך".

שעשועים" – עם ישראל (מהרש"א).

אך לפי גירסת ה"עין יעקב" (שהבאנו כאן), הדרשה היא דווקא מהמילים המיותרות שבסוף הפסוק "ביום הגמל את יצחק", המרמזות שלעתיד יעשה ה' סעודה לצדיקים, ביום שיגמול חסדו ל"זרעו של יצחק", כלומר, לעם ישראל שסבלו בגלות ממידת הדין והגבורה הנרמזת ביצחק ("פחד יצחק") (מהר"ל ב"נצח ישראל" פל"א).

ביאור אחר מסביר, שקשה לומר שהכוונה ב"ויגדל" היא לגמילתו מחלב אמו, ומדוע לעשות סעודה בעת צער לתינוק? אלא שהכוונה להיות יצחק בן י"ג שנים שנגמל מיצרו הרע, ומעשיית אברהם משתה באותו העת, דרשו שהוא רמז לסעודה שיעשה ה' לצדיקים שיגמלו מ"יצר הרע" (ע"פ הרי"ף לע"ז).

סעודה גשמית

ידועים דברי הרמב"ם (הל' תשובה פ"ח) ש"הטובה הצפונה לצדיקים היא חיי העולם הבא", ובאותו "העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד", ולכן "אין בו לא אכילה ולא שתיה", ו"חכמים קראו לה דרך משל לטובה זו המזומנת לצדיקים סעודה, וקורין לה בכל מקום העולם הבא".

על דברי הרמב"ם הללו ומשמעותן, התנהל פולמוס שלם בין חכמי דורו והדורות שאחריהם, והיו שהבינו שלדעתו, הסעודה והמשתה בסוגייתנו הינם משל בלבד על העולם הבא (אגרות הרמ"ה ס' כ"ב יע"א ועוד). בהשגה חריפה כתב עליו הראב"ד (הל' תשובה שם) – כשהוא מסתייע מסוגייתנו – "ואם זו היא הסעודה אין כאן כוס של ברכה, וטובה היתה לו השתיקה", אלא הסעודה היא כפשוטו בגשמיות.

אמנם, כבר העיד הרמב"ן (איגרת ההתנצלות על ספר המורה) "ואמת שמענו שהרב הגדול [=הרמב"ם] מחזיק במדרישי רבותינו ובהגדותיהן. שכל הדברים יהיו כהויותן בסעודה בין המשומר ולויתן". ואילו דברי הרמב"ם על הסעודה, בכלל מכוונים למאמר חז"ל אחר "והכל מתוקן לסעודה" (אבות פ"ג, ט"ז), ששם הכוונה היא אכן לעניין רוחני ולעולם הבא (כסף משנה).

ועדיין, יש הסוברים שכל עניין הסעודה רוחני הוא, ו"מה שאמר שנותנין לאברהם כוס לברך, וכן לכולם, שאין כל דבר זה גשמי" (מהר"ל שם).

אולם בתורת החסידות "אג"ק ח"ב ע' ע"ר ע"ז) ההכרעה היא שהסעודה תהיה גשמית, אלא

"מאי דכתיב 'ויגדל הילד ויגמל, ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק', מאי 'ביום הגמל את יצחק'?" עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסד עם זרעו של יצחק.

לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו כוס של ברכה לאברהם לברך, אומרים לו: בך. אומר להן: אני לא אברך, לפי שכבר יצא ממני ישמעאל.

נותנין לו ליצחק, אומר להם: איני ראוי לברך, לפי שכבר יצא ממני עשו. נותנין לו ליעקב, אומר להם: אני לא אברך, שכבר נשאתי שתי אחיות בחייהן, שעתידיה תורה לאוסרן עלי.

אומרין לו למושה: טול אתה וברך, אומר להם: אני לא אברך, לפי שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי (שנקבר מזל בית פעור ולא זכו עצמותיו ליכנס בארץ).

אומרין לו ליהושע, טול וברך! אומר: איני מברך, שלא זכיתי לבן, דכתיב "נון בנו יהושע בנו" (ממשפחת אפרים חשיב בדברי הימים עד יהושע, ולא משכח קרא ברא ליהושע).

אומרים לו לדוד: טול וברך: אומר להם: אני אברך, ולי נאה לברך, שנאמר "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא". (פסחים קט"ו, ב' וברשב"ם שם וע"פ ג' הע"ז)

כאשר התורה מספרת על המשתה הגדול שעשה אברהם בזמן שיצחק גדל ונגמל מחלב אמו, היא מוסיפה כמה מילים, שלכאורה יתירות הם, ומייתור תיבות אלו למדו חכמים, שגם לעתיד לבוא בעת שיגמול ה' את חסדו לזרעו של יצחק, יעשה ה' סעודה לצדיקים.

לפי גירסת הגמרא המביאה רק את חלקו הראשון של הפסוק "ויגדל הילד ויגמל", המילים "הילד ויגמל" הם המיותרות, שהרי הפרשה מדברת על יצחק, וגם בסוף הפסוק נזכר שהמשתה קשור עם גמילתו, אלא תיבות אלו רומזות ליום בו יגמול ה' חסד ל"ילד

שמחתו של יהודי

איזה חדשות רצה אדמו"ר הצמח צדק לשמוע? • למה האדמו"ר הרש"ב לא נולד "חסיד"? • ומהיכן ידע הרבי הרש"ב מה יהיה עתידו של בחור בישיבה? • צרור סיפורים על האדמו"ר הצמח צדק - לכבוד יום ההילולא י"ג ניסן, ועל האדמו"ר הרש"ב - לכבוד יום ההילולא ב' ניסן

מה החדשות?

אצל אחד מאנ"ש שהתגורר בפטרבורג נהגו לסעוד בשבתות ובחגים שני חיילים בצבא הצאר ניקולאי שנקראו "ניקוליב'קס".

פעם אחת הופיעו אותם חיילים לימים הראשונים של חג הפסח, אך ביום האחרון של פסח המתינו להם עד אחר הצהריים, ולא באו.

כעבור שעה קצרה הופיע אחד מהם, וסיפר כי לחצו עליהם קשות במשך השבוע להמיר דתם, ר"ל, ואחר שייסרום קשות, הבטיח חברו

שאחר הפסח ישמע להם. בהלכם בערב החגעל הגשר, הסיח את מר לבו, ואמר כי מוטב לו להשליך עצמו למים ולא להוריד מעליו שם ישראל, וככל שחברו ניסה לשכנעו שאסור לאבד עצמו לדעת וכו', לא הקשיב לו, ואמנם קפץ המימה..

מיד באו חיילים למשותו, אך הוא כבר לא היה בין החיים. בבית אותו חסיד הזדעזעו ממקרה זה, ובכו מרות, כי הכירוהו זמן רב ונקשרו אליו.

לנר חמישי דחנוכה נסע בעל הבית לרבינו הצמח צדק, ובצאתו מהיחידות שאלו הרבי - האם אין לו חדשות לספר?

הלה השיב בשלילה, כי המעשה הנ"ל כבר סר מליבו וממוחשבתו ברבות הימים.. אך כששאלו הצמח צדק שוב ושוב, נזכר במאורע זה וסיפרו לרבינו.

"החייטני!" אמר לו הצמח צדק: "מה אשלם לך עבור זאת? מה אשלם? שמע ואספר לך מעשיות מהמגיד ממעזריטש". וסיפר לו שני סיפורים מהרב המגיד.

(ע"פ מגדל עז' ע' קצט)

צדקה בחיות

כשנכנס הרה"ח ר' פרץ חן ליחידות אצל אדמו"ר הצמח צדק, ראה שעל שולחנו של הרבי מונחים שתי קופות מלאות מטבעות כסף. באמצע היחידות, העביר ר' פרץ מספר מטבעות (מבלי משים כמובן) מקופה אחת לשניה. הבחין בכך הצמח צדק, ותיכף לקח המטבעות והחזירם למקומם.

ראה זאת ר' פרץ, ורצה לבדוק האם הרבי אכן

(רשימת סיפורים - מישולובין ע' 47-46)

תפירה מכוונת

סיפר ר' יוסף חייט שהיה מתגורר בסמיכות לרבינו, וכל מלבושי הרבי היו נתפרים על ידו, ואפילו הטלית קטן הוא היה תופרו במידה, ואחר כך היה מביאו לרבי שהקפיד לנקוב בעצמו הנקבים בדיוק רב.

פעם קראוהו לתפור לרבי לבוש מפרוות שועלים. הניחו לפניו כמה מינים, והוא בחר המשובח והמתאים ביותר למידה הנחוצה, מדד את גוף הרבי, והתכוונן לגזירה.

"תכוון לתפור הפרווה עבורי" אמר לו הרבי.

ר' יוסף הביט משתומם, ולא הבין אל מה ירמזו דברי רבינו.

"דברים כמשמעם" הסביר לו הצמח צדק: "דרך העולם לתפור פרווה ובוחרים

הנאה והמשובח ביותר עבור הצווארון להתפאר אל זולתם, אך אני מעוניין בחימום הגב והגוף, לכן תפור לפי צרכי, ללא הבט על היופי ותפארת בני האדם."

(מגדל עז' ע' ריא)

שמחתו של יהודי

אדמו"ר הצמח צדק כתב לאחד החסידים: "על שאלתו בדבר עצבות שיש לו, פליאה גדולה היא.

כאשר אדם אומר בשחרית "שלא עשני גוי", הרי זה צריך להספיק לו לשמחה במשך כל היום כולו, בזכרו שהוא יהודי."

(ע"פ מגדל עז' ע' ריא)

הבעלי-בתים לעתיד לבוא

פעם אחת בשמחת תורה, ישבו אדמו"ר הצמח צדק וחסידיו על רצפת בית הכנסת והתוועדו. ודיבר אדמו"ר הצ"צ אודות המאורעות שיתרחשו בביתא משיח.

ויאמר הצמח צדק:

"כאשר משיח יבוא יהיה כל "בעל הבית" כמו ר' וואלף מזיטאמיר (מתלמידי המגיד). ומה היה ה"בעל בית" של ר' וואלף זיטאמיר? שהיה בכל ערב מכבד את חצרו, ואחר כך סוגר את שער החצר, וסותם עם נייר מלמטה, שחזירים לא יכנסו."

וישאלו החסידים את הצמח צדק: "ואיך יהיה ר' וואלף מזיטאמיר לעתיד לבוא?" השיב הרבי: "יהיה כמו הבעל שם טוב."

וישאלו מאיתו: "ואיך יהיה הבעש"ט?" ויאמר הצמח צדק: "אה הבעש"ט...!", והראה בידו כמפליא בהפלאותו.

(רשימת סיפורים - מישולובין ע' 44)

רבי נולד

הרבי הרש"ב, בהיותו קטן היה תמיד רק מחייך וצוחק לכולם, ומעולם לא בכה.

פעם הדליקה אמו הרבנית את האור, והרבי התחיל לצחוק. כשראתה זאת אמרה הרבנית: "ער איז געבארען געווארען א חסיד" [=הוא נולד חסיד].

כאשר סיפר הרבי מהר"ש דברים אלו, לאביו רבינו הצ"צ, הגיב הרבי הצמח צדק: "ער איז ניט געבארען געווארען א חסיד, ער איז געבארען געווארען א רבי!" [=הוא לא נולד חסיד, הוא נולד רבי].

(ע"פ מגדל עז' ע' רכ)

קונטרס האכילה

הרבי הרש"ב אמר: "כשם שפרסמנו 'קונטרס התפלה' (קונטרס המבאר את ענין עבודת ה' בתפלה), יש מן הצורך לפרסם גם 'קונטרס האכילה והשינה'."

בהזדמנות נוספת אמר הרבי הרש"ב נ"ע: "ניתן לאכול פת חריבה ויהיה זה כדי למלא תאוות נפשו, וניתן לאכול תרנגול צלוי וזה יהיה לשם שמים."

עוד אמר: "מאכל גשמי, כל עוד הוא עומד על השולחן הוא 'קליפת נוגה' [כלומר, עדיין אפשר להעלותו לקדושה], אבל כאשר לוקחים את המזלג כדי לאכול, עלול המאכל להידרדר לשלוש קליפות הטמאות לגמרי."

(ליקוטי דיבורים ח"ד ע' תשפג, ר' מענדל ע' 344, ספר השיחות תרצ"ז ע' 218)

סיפורי המאורות | המשך מעמוד הקודם

ממה נעשה המשכן?

פעם בערב פורים, סיפר הרב יצחק יואל רפאלוביץ' לאדמו"ר הרש"ב, שפעם שאל מאן דהוא את האדמו"ר הזקן: "מהו פשט מאמר רז"ל ש"הרגו את היצר הרע של עבודה זרה?"

והשיבו אדמו"ר הזקן, שהפירוש הוא שהם החליפו את היצר הרע של העבודה זרה ביצר הממון. אבל הוא אינו יודע אם הם עשו טוב!

למחרת בסעודת פורים, באו להאדמו"ר הרש"ב כמה מעשירי העיר, וביקש מהם שיתנו כסף. באומרו זאת, הפנה הרבי הרש"ב את ראשו להרב רפאלוביץ', ואמר: "זהב כסף ונחושת הם אמנם במדרגה פחותה, אך מכל מקום, מהם עשו משכן לה".

(ע"פ שמועות וסיפורים ח"ג ע' 199)

ניכר עליו שהוא ישן..

הרב אליעזר קרסיק (רב קהילת חב"ד בתל-אביב ומתלמידי ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש) היה מספר מעשה אשר ממנו אנו שומעים הד מעמלם של רבותינו נשיאינו ומהשקעתם בחינוך תלמידי הישיבה:

מייסד הישיבה, הרבי הרש"ב, היה נכנס מפעם לפעם לחדר שבו ישנו התמימים, והיה עומד מקרוב על צורת השינה שלהם.

פעם הבחין הרבי, שאצל אחד התמימים נפלה הכיפה מעל ראשו בעת שנתו, כך שישן ללא כיסוי ראש. העיר הרבי: "מתלמיד זה כבר לא יצמח מי יודעמה!".

הרב קרסיק היה מסיים, שאכן כך הווה...

(ע"פ עבד אברהם אנוכי ע' 56)

כוסו של אליהו

סיפר הרב יעקב לנדא ע"ה (רב העיר בני ברק, ולפנים היה 'רב החצר' אצל הרבי הרש"ב), שבליל הסדר בשעה שהרבי הרש"ב נ"ע היה מחזיר את היין מכוסו של אליהו הנביא "מבשר הגאולה" אל הבקבוק, הוא היה מוסיף מעט יין מהבקבוק לכוס טרם ששפך בחזרה.

ואמר הרבי הרש"ב: "ס'איז זיכער פגום" ["היין וודאי פגום"]. והיינו, מאחר שאליהו הנביא שתה ממנו, ואין לקדש על יין ששתה ממנו.

(הרב הארמון ע' 35)

מאמרי אדמו"ר האמצעי

סדרה בת 19 כרכים מאת כ"ק אדמו"ר האמצעי רבי דובער שניאורי זי"ע

אדמו"ר האמצעי היה אומר מאמרי חסידות בהמשכים פעמיים או שלוש בכל שבת, כשבכל פעם היה אומר בין שלוש-רבעי השעה לשעה.

ביום כיפור היה אומר חסידות שלוש פעמים: בערב יום כיפור בבוקר לאחר תפילת שחרית (נהגו להתפלל מוקדם), במוצאי יום-כיפור ולמחרת יום-כיפור לפני תפילת שחרית.

לפני שהיה אומר מאמר, היה מוסר אותו בכתב ידו, ובעקבות כך לא קיימים הרבה הנחות של חסידים על מאמריו. בהזדמנויות בהם לא מסר אדמו"ר האמצעי את רשימת דברי עצמו אלא את ההנחה ממאמר אביו, אדמו"ר הזקן, עליו היה מבוסס המאמר שלו, חסרים החידושים שהוסיף אדמו"ר האמצעי באותם מאמרי אביו שחזר אז.

הרחבה מופלאה

כתיב אדמו"ר האמצעי של מאמריו דומים לסגנון של מאמרי אביו, אדמו"ר הזקן, ובין הדברים נהג להוסיף את ביאוריו והסבריו. סגנונו בדיבור היה ארוך ומוסבר, בהרחבה רבה ועצומה. על כך אמרו: אדמו"ר הזקן היה בחינת חכמה – נקודה. אדמו"ר האמצעי היה בחינת בינה – הרחבה והתפשטות.

חלק גדול מהמאמרים שאמר אדמו"ר האמצעי, הודפסו על ידו בספרים שהוציא לאור במשך שנות נשיאותו, וכנראה שגם עברו עריכה עבור ההדפסה. הרבי ציין במיוחד את טרחתו ויגיעתו של אדמו"ר האמצעי בהדפסת ספריו, ועד שטרם להדפיסם בקבצים-קבצים על מנת להקל על החסידים מעוטי היכולת – לקנות אותם. חידוש שלא נמצא אצל שאר רבותינו נשיאינו.

שפע מאמרים

חלק אחר של ספריו הודפס רק לאחר הסתלקותו, וביניהם סדרת הספרים – "מאמרי אדמו"ר האמצעי".

סדרה זו כוללת ארבעה עשר ספרים על התורה וספר אחד על נביאים וכתובים: בראשית שמות א' • שמות ב' • ויקרא א' • ויקרא ב' • במדבר א' • במדבר ב' • במדבר ג' • במדבר ד' • במדבר ה' • דברים א' • דברים ב' • דברים ג' • דברים ד' • נביאים, כתובים. (רוב המאמרים על חומשים "בראשית ו"שמות" הודפסו קודם ב"תורת חיים").

מלבד זאת כוללת הסדרה את הספרים הבאים: דרושי חתונה א' • דרושי חתונה ב' • קונטרסים • הנחות – תקע"ז • ד"ה "דור לדור".

הוצאת הסדרה

בהתוועדות יו"ד כסלו תשמ"ה הורה הרבי להתחיל להדפיס את מאמרי אדמו"ר האמצעי הנמצאים בכתב-יד וטרם נדפסו.

הרבי הורה להתחיל ממאמרי ספר ויקרא, והם נדפסו בב' ניסן באותה שנה. במשך השנים הבאות עד שנת תנש"א הודפסו שאר הספרים (מלבד הספר ובו ההנחות משנת תקע"ז שהודפס בשנת תשנ"ד).

בשנים תשס"ב-תשס"ז הופיעו רוב הספרים בהוצאה שנייה ומתוקנת עם הוספות רבות. כל הסדרה יצאה לאור בהוצאת הספרים החב"דית – קה"ת.